

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob
nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj,
a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. —
Naročnina znaša: v Ljubljani v uprav-
ništvu mesečno K 1—, z dostavljanjem
na dom K 1-20; s pošto celoletno K 18—,
polletno K 9—, četrtletno K 4-50, mesečno
K 1-50. Za inozemstvo celoletno K 28—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
Uredništvo in upravnništvo je v Miklošičevi
ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu,
naročnina pa upravnistvu. Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne
vračajo. Za oglase se plača po dolo-
čenem ceniku. Lastnik in glavni urednik
Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirc.
: Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Slovensko vseučilišče pa naši politiki.

V Avstriji je res vse narobe. Če bi bilo mogoče, bi gotovo naše slavne vlade obesile opoldne na nebeški svod luno in snele sonce in ga shranile za nočni čas. Temu — hvala Bogu! — nemožnemu dejanju je podobno dejstvo, da v Avstriji, o ustanovitvi visokih šol ne odločuje potreba in razvoj naroda, marveč politika, pomislite: avstrijska politika, ta najgusnejša izmed vseh vlačug. In vsled tega narobe-sveta pridejo pri vprašanju o slovenskem vseučilišču tudi slovenski politiki do borne besedice.

Tako prihajam do najžalostnejših slovenskih junakov, do slovenskih politikov. Če bi Slovenci imeli same take cmokavzarje na vseh poljih, bi že zdavna izginili s sveta, bodisi da bi od slabosti konec vzeli ali pa bi jih cigani pobrali za počen groš, katerega se bi polakomnili naši politiki.

Avstrija, kot sem že omenil, hoče biti vsaj v nedoslednosti in gluposti dosledna. Zato se šolska vprašanja rešujejo na parlamentarnih tleh. Seveda s spletkami, pogajanjem, kravjo kupčijo.

Slovenski narod pa pošilja v parlament svoje politike, takozvane „narodove politike“, tudi poslance imenovane. In ti na Dunaju zanj spletkarijo, se pogajajo, kupčujejo. Seveda je pri tem narod sam vedno tepen; pa kaj to, saj imajo naši poslanci „ugled“, saj je to tudi narodno delo, če se narodni kapital množi, če tudi le v mošnji takega „narodnega zastopnika“.

Ti poslanci imajo na Dunaju dva kluba, ki oba skupaj pod imenom „Narodna zveza“ Bogu čas kradeta, državi denar, narodu pošteno ime. No, ta „Narodna zveza“ se je lani izkoračila in slovesno izrekla: „Italijanska pravna fakulteteta ne sme biti v Trstu! Če se pa postavi kje drugje, se mora istodobno postaviti tudi slovenska v Ljubljani!“

Odkrito povem, še nikdar mi niso slovenski politiki tako imponirali, kot v tem trenutku, ko so naši liberalci in klerikalci, torej božji in hudičev žegen, tako izustili. Narod, zavpij „Hevrek!“ Našli so se, ki te potegnejo iz blata.

Čakali smo, kako bodo slovenski politiki branili svoje stališče, ki so ga tako slovesno zavzeli. Pa glej ga spaka, takoj prvi dan, ko so po dr. Korošču tako tvezili slovenskemu dijaštvu na nekem dunajskem shodu, se je pripetilo sledeče. Deputacija shoda je hotela pod vodstvom dveh slovenskih poslancev v parlament k ministrom. Okoli parlamenta stoječi policaji pa niso pustili nikogar noter, tudi poslancev ne, vkljub njihovim legitimacijam. Nazadnje sta se morala poslance obniti na portirja, ki jima je

izposloval prost vhod. Slovenski dijak, bežeči pred dunajsko policijo, so se oddahnili, češ, zdaj boste videli vraga, vi polipi! No, in kaj je bilo. Eden od dotičnih slovenskih poslancev je interpeliral zborničnega predsednika, ki je pozneje na zahtevo dobil od policije poročilo, da se dogodek ni tako vršil, kot ga je opisal poslanec v interpelaciji, kratkoma, policija je poročala, da je poslanec lagal. In to so slovenski poslanci mirno vtaknili v žep takoj nato, ko so dijaštvu slovesno obljubili, da se zanj in za slovensko univerzo zavzemo z vso silo!

Prišla je vladna predloga o laški fakulteti. Slovenski poslanci so se ravno pripravljali markirati obstrukcijo, ko Bienenher nenaodoma zaključil zasedanje, s čimer je padla tudi predloga. Tako se je pozneje zgodilo še enkrat, dokler ni bila pred Veliko nočjo predloga po prvem branju odkazana odseku, potem ko so slovenski poslanci pomogli v zbornici do veljave predlogu, v katerem je vsaka obstrukcija onemogočena, torej tudi obstrukcija za slovensko univerzo, oziroma proti laški fakulteti.

Pa naj kdo reče, če ni to ženialno. Najprej z vsem bombom nekaj napovedati, potem sprejeti predlog, s katerim se odločijo koraki za prvo napoved vnaprej zavro, potem prinesiti narodu prazne roke in sramoto povrhu, zraven pa še veljati za „ugledne“ in „vplivne“ politike. Bismark, ti veliki politik, v mišjo luknjo pred slovensko politično ženialnostjo!

Tako stoji zdaj stvari v resnici. Po slovenski domovini, to se pravi, po časopisu naših klerikavzarjev in liberavzarjev, pa divja ljut boj, kdo je „izdajalec“ in kdo „ugleden“ politik. Slovenski narod pa mirno posluša to politično muziko, ne da bi se je naveličal, kljub temu, da dan za dnem, leto za letom sliši isto melodijo, kljub praznemu želodcu in mošnjičku, kljub sramoti, ki mu jo delajo njegovi „najboljši“ sinovi!

Človek bi mislil, da naši „politiki“, ti „voditelji“ naroda — Bog mi ne jemlji za greh, da jih s tem želim — vsaj vedo, kaj hočejo. Tako ubogi človek v svojih mislih obrača, a slovenski „politiki“ drugače obrnejo.

Znano je, da je treba za vsako visoko šolo profesorjev, ki so že poučevali na kaki visoki šoli. Slovenski učenjaki v znanih prijaznih avstrijskih razmerah ne morejo nikjer drugače priti do besede, kot k večjemu v Pragi. Zato je slovensko dijaštvo sklenilo iti v Prago, da tako omogoči slovenska predavanja slovenskim docentom. A naši politiki, prepričani, da je to edina rešilna pot, baš tega nočejo. Zakaj ne? Ker je gori prof. Masaryk, čegar duhu se klanja cela Evropa, slovenski klerikalci pa mu mečejo polena pod kolena ter ne puste, da bi „pohujševal“ slovensko akademično mladino.

Takole je: Ker slovenski klerikalci ne morejo Masaryka, naj ostane slovenski narod magari brez visoke šole!

Pa še eno cvetko s klerikalnega vrta! Lansko leto se je neki klerikalni „filozof“ — sit venia verbo — spuntal v „Dom in Svetu“, da mi ne rabimo univerze kot znanstvenega zavoda, marveč kot krono obstoječim katoliškim izobraževalnim društvom in Marijinim družbam. In ta duševni kastrat bo profesor, ki bo vzgajal našo srednješolsko mladino! Zdaj pa še pomislite: klerikalna učenost poganja celo sedaj, ko je vzklikla na znanstveni gredi, take sadove, kot je trditve ravno kar omenjenega, duševno skoplenega „filozofa“ in iznajdba znanih Mantuanijevih turških glav, kam pridemo šele potem, ko bo „krona katoliških izobraževalnih društev in Marijinih družb“ razširjala vedo med nami! „Oj zlati vek zdaj muzam kranjskim pride!“

Tako delajo klerikalci. Pa liberalci? Ti so pa taki revčki, da so njihove duševne zmožnosti celo za take kozle preskromne. Oni žive rodoljubno življenje, žulijo cvček ter časte ljubljansko kvanto, ki ji je Cankar v svojem „Kurentu“ postavil tako lep spomenik. Da pa o njihovem klubu kaj povem, naj omenim samo eno. Ko je izšel znani zagonetni komunike, o katerem je zdaj vsaka po slovenskih dobrih, se je „vseučiliški osek dunajskega dijaštva“ obrnil na „Savez južnih Slavena“ s prošnjo, da ga obvesti o vseh korakih za slovensko univerzo, češ, da hoče iti dijaštvo poslancem v vsem na roko. Predsedstvo ni še do danes dalo nikakega odgovora. Zakaj? To si naj vsakdo po svoje razlaga.

Če bi bili naši „politiki“ možje, bi apelirali nanje, naj izvrše, kar so lani v „Narodni zvezi“ sklenili in letos slovesno ponovili, ker to zahteva ne le interes naroda, ampak tudi njihova čast. Pa se bojim, da je vsak apel bob v steno.

Potemtakem je gotovo, da se sklene po Veliki noči ustanovitev laške pravne fakultete in sicer baš v Trstu, kljub vsem slovenskim protestom. Italijani pa nam bodo še nadalje na Primorskem odrekli najskromnejšo nemško šolo. Naši poslanci pa ostanejo tudi v prihodnje „najboljši“ in „najuglednejši“ avstrijski politiki.

Slovenski narod, ti pa računaj, kdaj prideš tem potom do lastne visoke šole!

Slovenski Jug.

Macedonsko vprašanje.

(Izvirno poročilo „Jutru.“)

Solun, 4. aprila 1910.

Kakor je bil sestavljen prvotni načrt o potovanju srbskega kralja Petra, bi moral

on priti v Solun v petek, dne 8. t. m. Ali sedaj so ta načrt spremenili, ker je sultan izrazil željo, da bi mu bilo jako všeč, ako srbski kralj ostane še par dni v Carigradu; kralj je rad udovoljil sultanovi želji, ter ostane še v Carigradu, tako da dospe v Solun šele v nedeljo.

Tukajšnji Bolgari se na pritisk bolgarskega časopisja jako jeze, ker srbski kralj na povratku v svojo domovino obišče tudi Macedonijo, Srbi se pa vesele tega obiska in žal jim je, da niso Bolgari s tem zadovoljni. Bolgarska politika v tem slučaju gotovo ni slovanska! Srbi, posebno izobraženi elementi, ki bazirajo svoje politično delovanje na temelju kulturnega zedinjenja Jugoslovancev, vedo dobro, da je rešitev macedonskega vprašanja odvisna le od skupne akcije Srbov in Bolgarov. Sklicevanje na manj ali bolj slavno zgodovino in na sumljive dokaze etnografskega položaja vstvarjajo takoj a priori veliko, nepremagljivo zapreko, ki ne ovira samo dobrega razumevanja jugoslovanske politike, nego zavlačuje timbolj pravilno rešitev macedonskega vprašanja. Zadnji čas je, da se puste poučiti Srbi in Bolgari z dejstvi, ki so jih pridobili na krvav način! Divja, bratomorna borba, ki je divjala desetletja v Macedoniji in Stari Srbiji, morala je prepričati oba naroda, da na ta način ne dosežeta ničesar, da ovirata drug drugega v svojem kulturnem in gospodarskem napredku!

Ko je bil bolgarski kralj Ferdinand v Carigradu, prošil je, ko je konfiriral s sultanom in turškimi diplomati, da bi se pri projektiranju nove podonavsko-adrijske železnice oziralo tudi želje Bolgarov, ki zahtevajo, da bi se proga čez Skopje in Kumanovo zvezala z bolgarskimi železnicami. Bolgari v Macedoniji in Stari Srbiji smatrali so to izjavo bolgarskega kralja kot nekaj memento vladarja bolgarskega naroda, ki pazi in varuje koristi svojih nesvobodnih bratov v Turški. Istotako si razlagajo Srbi obisk srbskega kralja Petra v Carigradu. Srbski kot bolgarski narod v osmanski državi trpita vsled blagonaklonjenosti mladoturškega režima; zato pa oba naroda pozdravljata in smatrata obisk svojih vladarjev v Carigradu kot žarek nove nade, novih upov, vsi sanjajo o oslobojenju dosedaj nesvobodnih bratov...

Mi za sedaj verujemo, da se bo skušal vzdržati na Balkanu status quo, a prepričani pa smo, da se more vzdržati ta status quo samo, ako se konečno reši macedonsko vprašanje. A to vprašanje se ne da rešiti z bratomornimi boji, nego samo s skupno akcijo obeh bratskih narodov.

LISTEK.

ARTUR SEVER.

ŽENA.

Roman.

[29]

Postalo jo je strah, stekla je do vrat in jih zaklenila... potem pa je zaprla okna in spustila zavese...

Prižgala je plinove svetilke in sedla k mizi; hotela je čitati, prebrala je res par strani — a takoj je vrgla knjigo od sebe, naslonila glavo na roke in se zamislila... gledala je pred sabo plinovo svetilko, ki je gorela mirno in svetlo... in takrat ji je šinila v glavo nova misel...

Spomnila se je neke svoje prijateljice iz pariške ulice, skoro vedno sta bili skupaj... a nazadnje sta se vendarle ločili. Mary je našla svojega Henrika, a njena prijateljica je šla naprej skozi življenje in padla je... Mary jo je zgrešila, nikdar ni ničesar več slišala o nji... Nekega dne pa je dobila obvestilo, da leži na smrt bolna v bolnišnici!

Takoj jo je šla obiskat in tu je zvedela, da je obupala popolnoma in hotela storiti konec vsemu... V svojem stanovanju je odvila plinove svetilke in čakala smrti, a pravočasno so zapazili njeno nakano in onesvestilo, napol mrtvo prenesli v bolnišnico...

Pripovedovala ji je nesrečna prijateljica, kako krasni so bili oni trenotki, ko je udihavala smrt... Vsi najlepši momenti njene življenja so se še enkrat pojavili pred njo, a ona jih je preživela še enkrat... in kakor v lahnem polsnu je preživela še enkrat vso srečo svoje mladosti... dokler ni potem zaspala mirno in tiho, kot da ji je klonila glava na prsi ljubčka, ki ji je s poljubi zatisnil trudne oči... in tako grozno ji je bilo razočaranje, ko se je osvestila v bolnišnici, ko se je zavedla, da so bile le sanje, sanje umirajočega življenja... Rekla ji je, da so bili to najlepši trenutki njenega življenja... In ako sedaj ozdravi... zato še enkrat stori isto, ker njeno življenje je strto in uničeno... a tega srečnega trenotka ni doživela; v bolnišnici jo je premagala bolezen pariških ulic, in v rokah Mary je izdihnila...

Na to svojo nesrečno prijateljico se je spomnila Mary, delj ko je mislila na njo, bolj se je v nji porajala odločilna misel, stori tudi ti isto... preživi še ti enkrat vso srečo svoje mladosti... saj tako kratka je bila... zdaj se ti izgublja v strašni bodočnosti.

Trdno odločena je vstala... stopila je parkrat gorindol po sobi... vstavila se je pred svojo mizo in na nji zagledala Henrikovo sliko... svoje oči je uprla vanj... kot da hoče še enkrat vprašati: Henrik, ali je res vse končano, vse izgubljeno?

Dolgo je opazovala njegovo sliko... a njene poteze so ostale trde in neizprosne...

saj ako bi bil Henrik res tam, tukaj... tudi on ji ne bi odgovoril, tudi njegov obraz bi bil resen... in preprič, zaničevanje, sovrastvo bi brala v njih!

Smrt, ki je stala pred njenimi duševnimi očmi se ji je zazdela naenkrat tako lepa in vabljiva... Zdelo se ji je da čuje okoli sebe tihe, zapeljive glasove, ki ji šepečejo s tajinstvenim glasom: zakaj živiš, zakaj se mučiš... le en korak, pogumen in ponosen in konec je vsega trpljenja, vsega obupa! Da, tako stori...

Ali svetu ne sme pokazati, da je umrla iz obupa, iz strahu, mirno hoče dočakati svoje smrti... kot junakinja, zmagovalka...

Odprla je omaro s svojim oblekami in izbrala si je belo svileno haljo, ravno ono, ki je Henriku najbolj ugajala, hitro jo je oblekla, razpustila si svoje črne lase, ki so ji obkrožili blede obraz... v lase pa si je zataknila rože...

Kot nevesta, ki pričakuje svojega ženina, je stala sredi sobe... a njen obraz je bil miren... Bila je tot Belkissa, ko je čakala kralja Salomona... da jo reši, da ji zašepeta sladke besede... bodi moja...

Zdelo se ji je kakor onega dne, ko je prvič stopila v Henrikov dom, kot njegova žena... ko jo je objel in privil k sebi ter vskliknil: Mary, ti si moja sreča, moje življenje, moja umetnost...

Tako mirna in hladnokrvna je bila... ni mogla niti pomisliti, da se približuje

zadnji trenutek njenega življenja... da jo skoro objame večna noč... smrt... da skoro nastopi pot... ki nima konca, ki ji ni vrnitev...

Stopila je k oknu in odgrnila zastore, nato pa je ugasnila svetilke...

Iz ulice doli je prihajala lahna svetloba, da je nastal v sobi prijeten polumrak... natanko je mogla razločevati vse stvari... svojo malo mizo je pristavila bliže k oknu, na njo pa je postavila Henrikovo sliko, da je mogla videti poteze njegovega obraza... Iz vaz je vzela šopke cvetic in jih v neredu pometala po mizici... Nato je še enkrat šla v Henrikovo sobo, hotela mu je napisati kratko pismo... a v zadnjem trenutku se je premislila, vprašala se je, kaj in zakaj naj mu pišem... on me pozna več... smejal bi se mojim besedam... a ona noče tega! — Ako se je dosedaj vedno poniževala pred njim, ako ga je ljubila z vso udanostjo, ki je nedostojna moderne žene... v trenutku, ko se poslavlja zavedno od njega, hoče biti ponosna.

Odšla je nazaj v sobo... niti najmanjši trenutek se ni obotavljala, z mirno roko je odvila plinove svetilke...

Nato pa je legla na divan, podložila roke pod glavo in se ozrla proti mizici, ki je na nji stala Henrikova slika...

Nepremično je gledala vanjo ter čakala, čakala...

(Dalje.)

Splošni pregled.

Pred državnim zborom.

Dr. Chiari je sklical nemško narodno zvezo k plenarni seji za četrtek dopoldne. Z ozirom na glasovanje o vladni predlogi glede 182 milijonskega posojila in o odstranitvi iste raz dnevnih red, kar hoče doseči opozicija, se morajo vsi poslanci udeležiti klubove in državnozbornske seje. Češki klub zboruje že v sredo popoldne. Po ti seji se vrši konferenca parlamentarne komisije „Slovanske Enote“, ki bo stilizirala odgovor Enote, ki je nje predsedstvo povabil k sebi ministrski predsednik baron Bienerth. Dr. Kramar, ki je v Sorrentu, bo zastopal dr. Pacak.

Vstaja v Albaniji.

Turški ministrski svet se je pečal z dejtaji albanske vstaje in sklenil poslati v vilajet Prištino 18 bataljonov armade, proglašiti nad celim vilajetom obsedno stanje in sestaviti vojna sodišča. Srbski listi trdijo, da je avstro-ogrski generalni konzul osebno zapleten v vstajo, da avstrijski agentje hujskajo Albance po vilajetu Gusinje. — Turška vojska je napadla pre Peču Arnavte, a ti so jo napadli nazaj in zajeli dva topova z municijo in 9 brzostrelnih pušk. Kot poročajo iz Verinova je vzrok vstaje nezadovoljstvo z mladoturškim režimom in želja, da pride zopet do vlade odstavljene sultan Abdul-Hamid.

Dnevne vesti.

Vest o razsodbi glede septemberskih dogodkov se potrjuje. Več jutri.

Slovenci, kupujte in se naseljujte ob jezikovnih mejah! Le na ta način ojačimo slovensko stvar v ogroženih obmejnih krajih. Baš sedaj je več ugodnih prilik za nakup gostilen, pripravnih krajev za lesno trgovino in sploh za industrijska podjetja, nadalje neke graščine, večjega mlina, vse na Koroškem. V Celovcu je jako ugodna hiša za vinsko trgovino brez konkurence. V slovečnem letovišču na Stajerskem so na prodaj lepe vile, popolnoma obrestonosne. Rojaki, ki imate denar in podjetnega duha, pomagajte praktično reševati obmejno Slovenstvo! — Vsa pojasnila daje potovalni učitelj Ante Beg v Ljubljani. Prilagati je znamko za odgovor.

Johann Kosler — agent. Vsled slovenskega bojkota propali pivovarinar Johann Kosler je postal sedaj agent za pivovarno Union. Zlasti agitira naokoli proti nekarteriranemu pivu budjeviške pivovarne! Ne vemo ako se strinja s častjo bivšega lastnika in najmočnejšega akcionarja, da hodi okoli s svojo ženo kot čifutski agent in hvali Unionsko pivo ter graja Budjeviško.

Za Rožičevo glavo. Takoj po razpisu naše tozadevne nagrade se je javil — kakor smo prav računali — nekdo iz ljudskih slojev. Oni pa, ki najbolj vpijejo, so kakor to že navada: Kadar treba mož se pokazati moža v dejanju, takrat je ostal mož le pri samih besedah. No pa bodo videli, da bo šlo tudi brez njih. — Ljudstvo je za „Jutro“ in „Jutro“ je za ljudstvo!

Zopet i. državna gimnazija. Kakor znano so pred nekaj dnevi učenci 8. razreda protestirali proti temu, da bi sedeli 4 ure v popolnoma nezakurjeni sobi. Sedaj so bili dotični dijaki obsojeni, kakor smo čuli, vsi na 16 ur karcerja, zato ker so skrbeli za svoje zdravje! Ta obsodba je jako značilna. Mi smo mnenja, da bi dotični „pedagogi“, ki so to določili, zaslužili, da se jih obsodi na še hujši karcer.

Poskušeni somomor. Včeraj popoldne si je v svojem stanovanju v Kolodvorski ulici št. 18 z britvijo prerezal vrat oženjeni delavec Jožef Iglič. Prvo pomoč mu je dal na lice mesta došli policijski zdravnik gospod dr. Illner, potem pa odredil, da so ponesrečenca prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. Vzrok poskušene samomora je neznan.

Regulacija Glinšice. Z Viča se nam piše: Skoro deset dni je že tega, odkar smo

imeli tukaj komisijo od deželne vlade, ki je pregledovala kako bi se odpeljala voda Glinšica, ki ob vsakem deževju naraste, da vdira v hiše. Predno je bila zidana nova cerkev, je že šlo, ker se je voda odtekal čez travnike; ker se je pa omenjeno zemljišče visoko nasulo, se je pri zadnji povodnji opazilo, da narašča voda za 30 centimetrov višje. Vsak človek, tudi nevesčak, uvidi, da je tu treba novega mostu na državni cesti — čez katero stopi voda nad 30 cm in se mora ljudi čez prepeljati — ali se pa mora strugo regulirati, ker vsaka prihodnja povoden utegne biti za Novovas usodepolna, če se pravočasno ne odpomore. Zato si usojamo staviti na slavno deželno vladno uljudno vprašanje, kaj pravzaprav misli storiti in kdaj meni izvršiti to nujno potrebno delo. Tudi mi smo davkoplačevalci in smemo pač zahtevati, da se tudi za nas nekaj stori. Zatoraj: pomagajte, dokler je čas! — Več davkoplačevalcev.

Vzoren soprog je brezdvomno neki mož, stanujoč nekje na Elizabetni cesti; da to dejansko pokaže se pošteno naleze tistega „izpod skalce“ in potem ko se pozno v noči ves v „ročah“ priguje domov, mu srce ne da miru ob pogledu na svojo „ljubljenost“ in mirno spečo boljšo polovico. Začne se dresura. Ker pa soba postane sčasoma preozka za njegovo umetniško proizvajanje, se preseli na dvorišče kjer natopava in psuje nesrečno ženo. Nam ni ta cirkus nič všeč, četudi brez vstopnine in želeli bi, da se v prihodnjici, ko ga zopet kaj „prime“ naj se z njo producira kje v mestnem logu. To je vse obsodbe vreden škandal za toliko inteligentnega moža. Da se tako daleč spozabi! Vse časti in obžalovanja vredna pa je uboga žena, ki je res vzorna družica in pridna gospodinja, da živi s takim človekom.

Ljubitelj nočnega miru.

Člane Narodne čitalnice Ljubljanske opozarjamo vnovič na letošnji redni občni zbor; ki se vrši danes ob 2. uri popoldne v društveni dvorani. Ker je na dnevnem redu tudi volitev novega odbora, želeli je, da se člani v obilnem številu udeležijo občnega zbora.

Družinski večer. V areni ljubljanske Narodnega doma uprizore dne 23. t. m. zavedni rodoljubi dve veseleigr „Vdova in vdovec“ ter „Bratrenec“ v korist „D. sv. C. in M.“ Predstava se vrši pri pogrnjenih mizah. Kdor se hoče dobro zabavati in žrtvovati malo vsoto naši družbi, naj pride v areno. Po predstavi ples. Vstopnina 60 vinarjev, začetek ob pol 8. zvečer.

Telovadno društvo Sokol Vič, priredi danes ob 7 uri zvečer veliko veselico z igro „trije lički.“ Ker je vzpored jako obsežen, se je nadejati obilo zabave in veselja. Čisti dobiček je namenjen za napravo telovadnega orodja, zato priporočamo slavnemu občinstvu da se te veselice udeleži v kar največjem številu.

Brez komentara. Tukajšnja študijska c. kr. licealna knjižnica ima samonemški pečat z besedilom: K. k. Lyceal Bibliothek, Laibach! Heil.

Svoji k svojim. Te krilate besede so odnekad posebno pa vsled zadnjih dogodkov doživele živo priznanje narodno čutečega občinstva. V istini se je zlasti prosto ljudstvo udalo temu geslu, malo manj pa boljši krogi, ki akoravno tudi čutijo narodno gledajo pri vsem temu na kakovost blaga in cene istega. Za danes opustim vse rekriminacije zlasti glede na one visoke gospe, ki imajo geslo „Svoji k svojim“ vedno na jeziku a — delajo drugače in še celo v škodo svojih somišljenikov in le v prid svoji popularnosti — ozreti se hočem na one narodne tvrdke in podjetja, ki iz tega gesla kujejo kapital — na škodo konsumentov. Merkur je ime onemu bogu, ki na razne načine upošteva geslo „Svoji k svojim“. Skušnja zadnjih let nas je poučila, da so v dobi narodnega preporoda zlasti trgovci z mešanim blagom pričeli zvišavati cene in dajati slabše blago svojim odjemalcem. Z bojkotom nemških in drugih

tvrdk hočejo si ti trgovci na nenaraven način opomoči. Ne zadošča jim, da prodajo več blaga — ampak isto mora biti še slabše in dražje. — Konsumentje to videnč so bili tedaj primorani opustiti psevd narodno trgovino in iti zopet k starim trgovcem, ki ne postrežejo samo z boljšim blagom, marveč so tudi bolj vladni s strankami. Še hujše pa je z tvrdkami, katere mislijo da so same v mestu — te narodne tvrdke — ako se jih zamore sploh tako imenovati, so tolikanj predrzne, da nastavlja odjemalcem poleg ogromnih preplačil naravnost nož na prsi. — Pomnite, da se bodo tudi v takih slučajih vaši somišljeniki vedli pomagati preko gesla, in naročili potrebne stvari pri Nemcu ali pa iz inozemstva — ker tako daleč ne gre patriotizem, da bi se pustili na tak nepošten način izkoriščati in odreti. Konsument. — Kogar ta pšica zadene, naj se brani. Ured.

Uradniško konsumno društvo. Ko sem pred par dnevi čital v vašem cenj. listu, kako siliijo v „Uradniškem konsumnem društvu“ odjemalcem Súdmarkine užigalice, nisem verjel, da bi bilo to mogoče. Kot društven član sem se začel zanimati za stvar in glej ga vraga! Zvedel sem, da imajo v konsumu po predalih res razvrščene tudi Súdmarkine užigalice, ki žalijo svojimi črno-rudeče-zlatimi barvami ne-le vsakega Slovenca, bi morale enak čut zbuditi pri vsakem poštemem c. kr. avstrijskem državnem uradniku, ki še ne škili preko mej. Izvedel sem nadalje, da je prišel svoj čas odjemalec in zahteval male C. M. užigalice; ker niso le-teh imeli v zalogi, mu je prodajalka ponujala najprej male, pozneje velike užigalice „za obmejne Slovence“ in šele ko je odjemalec te odklonil, mu je ponudila velike G. M. užigalice, ki jih je potem kupil. Značilno za duh v uradniškem konsumu je tudi, da se je izjavila prodajalka, ki se še ni niti ogrela na svojem mestu, da raje vrže stanjoli papir na stranišče, kakor, da bi ga podarila C. M. družbi, kakor se ji je svetlovalo. Radovedni smo, kaj poredi in kaj misli vodstvo ukreniti v saniranje teh razmer; na vsak način pa zahtevamo, da pojasni te razmere na prihodnjem občnem zboru: ako hočete društvo prekriti v nemško-klerikalno podjetje, pa povejte kar odkritosrčno, da bomo lahko izvajali konsekvence; kot minimum zahtevamo pa že sedaj: s frankfurtarskimi barvami ven iz konsumna avstrijskih državnih uradnikov.

Škrlatica se je ta teden pojavila v „Bežigradu“. Obeleža sta za to nevarno boleznijo dva otroka.

Zdaj čujmo še drugo stran zvona. Zadnje dni smo priobčili proti šišenskem vinotrtcu Zajcu nekaj kritike o njegovem preziranju slovenskih obrtnikov i. t. d. Zdaj pa se nam od prizadetega blizo stoječe strani v obrambo istega poroča: G. Zajc je objavil vsa dela tičoca se njegove nove restavracije na šišenskem hribu. Oglasili so se nemški in slovenski ponudniki. A na njegovo nemalo začudenje so slovenski ponudniki stivali take pretirane zahteve, da jih Zajc pri najboljši volji in narodni zavesti (?) nikakor ni mogel sprejeti. Moral je hočeš nečeš računati na nemške ponudnike.

(Če se ne motimo, dotični vir tudi trdi, da v naši prvi kritiki omenjena imena nemških ponudnikov niso dosledno zanesljiva, torej so nekatera dela dobili tudi slovenski ponudniki. To treba še pojasniti. Op. ured.) Isti vir tudi zatrjuje, da ni res, da bi kazinski gostilničar g. Eder dobil to restavracijo v najem, ampak res je, da se g. Zajc tozadevno z njim niti pogajal ni ter da pride restavracija popolnoma v narodne roke. — Sprejeli smo to pojasnilo le na ljubo dotičnemu gospodu in pa da širša javnost sliši tudi drugo stran zvona. Vsekakor pa se nam čudno zdi, da se prizadeji g. Zajc sam ni oglašil s stvarnim popravičkom ter da se poslužuje še le posredovalne osebe. Obžalujemo, ako je g. Zajc tako zagrižen klerikalec da se boji politično popolnoma neodvisnega „Jutra“. Če

se ne brani delati kupčije tudi z liberalnimi gostilničarji in če ne reflektuje, da bodo njegovo podjetje na šišenskem hribu, podpirali le naši klerikalci in naši Nemci („Gliha pač skup štrih“) potem g. Zajcu že ne bo preostalo nič drugega, kakor sleči svojo klerikalno uniformo, pa se preobleči v narodno-zavednega slovenskega trgovca. Kot tak bo moral računati z „Jutrom“ sicer se zna zgoditi, da bo „Jutro“ še podrobneje računalo z njim. Glede glavnega vprašanja pa: Je li res, da so slovenski podjetniki stivali tako pretirane cene, da jih g. Zajc ni mogel sprejeti, pa imajo v interesu vglada slovenske obrti, dotični prizadeti besedo.

Pri včerašnjem naboru je bilo izmed 166 nabornikov 57 potrjenih, a dva določena za vojaško bolnico.

Nabori v Ljubljani. Včeraj, predvčeranjem in v četrtek se je vršil glavni nabor za mesto Ljubljano. V četrk je bilo izmed 191 nabornikov potrjenih 51 in 9 določenih za vojaško bolnico. V petek je bilo izmed 166 nabornikov 56 potrjenih in dva določena za vojaško bolnico. V soboto je bilo izmed 114 nabornikov 32 potrjenih in en določen za vojaško bolnico.

Na trgu je bila včeraj okradena kuharica Marija Konstantinova, ko je nakupovala živila. Tuja roka ji je segla v žep in odnesla denarnico z manjšo vsoto denarja.

Pri naboru je bilo včeraj ukradenega naborniku 8 K denarja. Tat je seveda neznan.

Kamenje je začela na Gradu igrajoča se mladina valiti v mesto. Te dni se je privlil pred hišo št. 8 Na Stolbi in bi bil prav lahko zadel kakega človeka. Te vrste igrace naj se pač opuste.

Orožništvo je izsledilo v Zadobrovi in aretovalo 27letnega hlapca Ivana Potočarja iz Trebljevega, ker ga je iskalo sodišče že od meseca svečana lanskega leta zaradi goljufije in tatvine. Potokar je bil zaradi enakega delikta že kaznovan.

Nepošten hlapec. Pri trgovcu Orehek, je služil za hlapca 20letni Franc Geltar iz Loke pri Črnomlju. Temu so se gospodarjeve obleke tako dopadle, da mu je ukradel kar tri. Ko je izstopil iz službe, je dal tri zavitke svojemu prijatelju, nekemu hlapcu, da bi jih nesel na kolodvor. Gospodarju se je pa zadeva zdela sumljiva, nakar je pogledal v zavitke in našel v njih za 130 K svojega blaga. Nepoštenega hlapca je izročil takoj policiji in mora sedaj, mesto, da bi se lišpal s tujim perjem po Zagrebu, kamor je nameraval odpotovati, sedeti v zaporu deželnega sodišča.

Ljubljana izstopila. Vsled tajenja snega in kolikortoliko tudi padavine je Ljubljana že čez bregove narasla.

Koncert. Danes je koncert s petjem ženskega tamburaškega društva v hotelu Lloyd.

Vreme. Kakor današnji znaki kažejo, ne bo še stalno lepega vremena, če prav dunajska vremenska opazovalnica že predvčerajšnjem prorokuje stalno lepo vreme. Dokler južni vetrovi ne puste severnih do nadvlade in dokler ni rešena kriza včerajšnjega kritičnega dne, je bolje, da se ne zanašamo na stalno lepo vreme.

Iz slovenskih krajev.

Iz Domžal.

Čudno postopanje domžalskih Tirolcev. Kako si ti ljudje stavijo samo-svoje postave, to je že skrajna neverjetnost. Oni mislijo, da so slovenski delavci njih ovčice. Toda ljudstvo je temu tudi nekoliko samo krivo, ker misli, da jim mora biti pokorno. Le malo je takih, ki si upajo braniti svoje pravice. Tako vem za slučaj, ki se je dogodil nedolgo temu. Bilo je namreč tako: Iz bližnje, 1/2 ure oddaljene vasi je hodila deklica tudi v tovarno k g. Ladstätterju, ter je imela plače celih — 60 h. — Delati pa mora skozi celo zimo do 1/2 9 ure zvečer. Pripetilo se je, da je dotični delavki zbolela mati. Ker ta ni imela drugega človeka za

Halleyev komet.

II.

Kar smo že o kometih splošno povedali, je posnetek Bredichiu-ove teorije o bivstvu kometov. Glede repa samega pa obstoje še druge teorije, ki pa se večinoma strinjajo z nazorom, da obstoji rep iz finih plinov vsebujočih takozvano prusko kislino, ogljikov vodik ter ogljikov oksid. O njih se kaj več pogovorimo pri svoječasnih razpravi o „koncu sveta“, katerega nam — da ne omenjam sicer slovečega astronoma Flammariona *) prinese ravno ta vražji Halleyev komet.

Za danes pa si še nekoliko pobližje oglejmo nekatere splošne lastnosti teh čudnih nebesnih pohajalcev. Red vsemirja zahteva od večine svojih planetov in ostalih nebesnih teles, da hodijo svojo pot od desne na levo okoli sonca. Le kometi, vsaj večina njih, so se temu redu uprli, pa so si izvo-

lili pot ravno nasprotno: od leve na desno. Velikost kometovega jedra se omejuje med nekaj 100 kilometrov in dvojno velikost naše zemlje.

Perijodični kometi — med njimi je tudi Halleyev komet — hodijo, kakor smo že rekli, po daleč raztegnjene elipse ali pakroga. Prihod — to se razume le perijodičnih kometov, na svoji poti iz daljnega vsemirja v obližje sonca in zopetni odhod izobližja sonca po nasprotni strani pakroga nazaj, torej cel obhod je pri raznih kometih različen. Nekateri opravijo to pot v nekoliko letih, drugi zopet potrebujejo zanj ti-sočja letja. Halleyev komet n. pr. potrebuje za tak obhod število 75. do 76. let. Okoli solnčnega sistema kroži, kolikor doslej znano, blizo 6000 kometov. Zadnjič smo omenili, da nekateri teh pohajalcev nimajo repa. Toda te trditve ni treba dobesedno vzeti. Ampak ta redek pojav se mora tako tolmačiti, da se rep vsled tačas v obližju sonca nastalih neugodnih razmer, (za prsto oko pride v poštev tudi oblačnost i. t. d.) le ne opazi iz površja naše zemlje. Mogoče

je pa tudi, da taki kometi ne pridejo v zadosti primerno bližino sonca. Kajti oni pojav, ki ravno označuje zvezdo repatice, je njen razmnoženemu šopku svetlih trakov, oziroma metli podobni rep.

Ta rep se pa, kakor smo videli že se pojavi še le tedaj, kadar dospe plinasti ovoj komet v primerno bližino sonca. Zanimivo pa je, da je rep vedno obrnjen od sonca stran, vsled tega ni goreč, marveč le blesteč. Ta pojav pa je vpliv elektromagnetizma. Porajajo se veliki magnetični viharji, ki vplivajo tudi na našo zemljo in o kateri več spregovorimo ob priliki razprave o „koncu sveta“.

Po teh splošnih opazkah seznanimo se na kratko še s zgodovino Halleyevega komet samega. Komet je že star znanec, zasleduje se ga najmanj do 8. stoletja pred Kristovim rojstvom. Gotovo pa je, da je še mnogo, mnogo starejši, le da nam manjka pismenih podatkov iz njegove prazgodovine. Pripoveduje se tudi o tem kometu, da je bil on tista zvezda, ki je vodila „tri modre“ iz Jutrove dežele k Betlehemu k rojstvu

Kristovem. Gotovo je, da se je 9. oktobra 1. 11 pr. Kr. rojstvom, po našem napačnem računu,*) v ondotnih krajih opazila velika zvezda repatica. Z večjo gotovostjo se da njegov obisk določiti na l. 1456. po Kr. Toda še le prihodnji njegov poset l. 1531. je datum posebne vrednosti. Do tega leta nazaj namreč ga je z gotovostjo zasledoval slavni učenjak angleški astronom Edmund Halley katerega ime je postalo s kometom vred svetovno slavno. Halley je bil rojen 29. oktobra 1. 1656. v Hagerstonu, l. 1720. je bil ravnatelj zvezdarne v Greenwichu ter je 14. jan. 1. 1742 istotam umrl. Nekateri ga nazivajo kot najditelja komet z njegovim imenom. To pa ni res. Marveč res je le, ko se je komet l. 1682. zopet prikazal, da je bil astronom Halley prvi, ki je izračunal dobo obhoda te že zdavno preje znane zvezde repatice. Le za to je dobila repatica ob času svojega drugega obhoda l. 1759. ime: Halleyev komet. (Dalje.)

*) Kristovo rojstvo ni bilo prvo leto našega štetja, marveč ga je iskati med 1. in 11. letom nazaj.

*) Flammarion je ravnatelj na zvezdarni v Parizu.

postrežbo, ostala je hči nekaj dni doma, da je opravljala ta posel. Vsak dan so dohajala poročila, da mora deklica v tovarno, ako ne, se ji pošlje delavska knjižica takoj nazaj. Na to je šla res zopet na delo. Ko je prišla ji je bilo takoj rečeno, ako ne bi prišla isti dan, bi dobila zvečer knjižico na dom. Po tem je preteklo nekaj dni. Ker jim je pošlo delo v tovarni, ter se je začelo delo zunaj na polju in vrtu, ukazali so tej delavki in še nekaterim drugim, naj gredo delat ven na travnik. Ker je imela dotična delavka glavobol se je odločno uprla, da ona ni najeta za delo na vrtu, temveč za delo v tovarni — in kaj so storili ti gospodje? — Odslovili so jo še isti dan iz službe. No gospodje, to ni tako grozna škoda, kakor mislite, da ste jo povzročili s tem. Za teh borih 60 h bo sprejeta povsod, kamor se obrne. Pri tem zasluži komaj za čevlje kolikor jih strga za hojo tja in nazaj.

Ko bi se vsak delavec toliko uprl njihoveemu nasilju, bi se skoro gotovo predručile tamošnje razmere. Pa jih je mnogo, ki mislijo, da morajo to storiti, ker jim „Oni“ velevali. S slovenskimi delavci delajo kakor jim drago. Tako imajo tudi Tirolci — delavci znatno večjo plačo, kot pa domačini, čeravno se ne razumejo marsikateri polovico toliko na delo, kot Slovenci. Toda prednost imajo vseeno, ker so „Tirolci.“

Novo mesto.

Zanimiva najdba. Ravnateljstvo novomeške gimnazije je kupilo od nekega lovca iz Toplic beloglavega jastreba, posebne čopaste vrste, ki se pri nas ne nahaja in ki je prišel najbrž iz balkanskih gor. Ptič meri čez razpete perotnice nad 2 1/2 m. Kakor pripovedujejo stari lovci je bilo pred kakimi petdesetimi leti takih jastrebov pri nas več. Ptica ima sedaj g. Ferdinand Schulz v Šiški, da ga našopa. Taje našel v njegovem želodcu precejšen kos črnkastega, močnega platna, ki je najbrže del turistovskega nahrbtnika. Na tem platnu je še pritrjena medena zaponka (haftelj). Bog ve, kje je prišel jastreb do te „jedi“. Jastreb bo razstavljen na letošnji dunajski mednarodni lovski razstavi zajedno z onim kosom platna.

Belo Krajina.

Beda v Beli Krajini. Dan na dan se vozijo nepretrgane vrste vozov skozi Novomesto. Vozovi vozijo krompir na Belokranjsko. Lanski pridelek je bil namreč tako slab in pičel, da ne zadostuje za sajenje, in Belokranjci si ga morajo za drag denar kupovati drugod. Vina pa, katerega so dosti pridelali, ne morejo spraviti v denar; in če jih vprašajo, zakaj ne, ti odgovorijo: „Vožnja je predraga“. Temu bi morala pomagati vlada s tem, da bi pospešila zgradbo belokranjske železnice.

Belokranjske železnice ne bo?

Po Novem mestu pa je razširjena govorica, da so dobili inženirji ukaz, naj se pripravijo, da odidejo s 1. oktobrom tega leta. Z njimi seveda odide tudi vsaka nada na železnico, ki je tako krvavo potrebna. Zdaj je čas, da se dvigne eden izmed onih, ki vedno trdijo, koliko hočejo storiti za ljudstvo. Zdaj je čas, da se začne ta stvar obravnavati z vlado, ki ima za nas Slovence same obljube in koš davkov. — Nam se zdi ta vest neverjetna, o njej se še informiramo, a potem — bomo zaropotali.

Jesenice.

Poštna uprava pod vplivom državnega poslanca. (Konec.) Pri tem imenovanju pa zadene krivda tudi še nekega drugega — brez njega pomoči bi si tudi Pattay ne upal tako obstatno in samovoljno nastopati — namreč na državnega in deželnega poslanca Pogačnika.

Vedno in pri vsaki priliki goni naše klerikalno časopisje eno in isto pesem, kaj in kako veliko so dosegli naši klerikalni poslanci za slovenski narod. Toda pokazati nimajo nikdar ničesar. Vtkujejo se rajše v druge stvari, toda da bi kaj storili za svoje volilce, tega ne! Tako je tudi v tem slučaju. Gospod Pogačnik odgovorite nam jasno in odkrito, je li resnica, da ste Vi največ pomagali Vester, poštarici v Beli peči, da se jej je podelila zopet služba brez vsake najmanjše kazni. Dokler nam ne pojasnite tega, moramo vsajati pri današnji svoji trditvi. Jeli to Vaša naloga kot državni poslanec, da podpirate ob vsaki priliki največje naše narodne sovražnike?

Da je poštarica Vester najzagrizenejša Nemka, je pač razvidno iz tega, da je ob svojem prihodu v Belo peč nahrulila vsakogar, ki je kaj zahteval v uradu v našem materinem jeziku: „Hier wird nur deutsch gesprochen!“ In pri tem tudi še danes vztraja. In takim ljudem ste vi skrajno naklonjeni! Kako morete še stopiti pred svoje volilce, pred to pošteno slovensko kmetijsko ljudstvo ter mu pogledati mirno v oči, ko imate sami na obrazu znak narodnega izdajstva? Za ljudske koristi bi se brigali in skrbeli za njegove potrebe, saj so tako velike, ne pa pomagali, da pridejo le naši sovragi do moči in ugleda, ki so ga že

davno izgubili! Ako je istina, da ste igrali Vi glavno vlogo v tej aferi, potem niste več vredni zaupanja svojih volilcev!

Tretja oseba, katero tudi zadene precejšnja krivda, je

župnik v Belipeči.

Po suspendiranju poštarice Vester je bilo letanja sem in tja, da se ji podeli mesto zopet nazaj. Menda se je peljal župnik sam celo k dr. Susteršiču v Ljubljano, ter tam izposloval. kar moramo danes samo v našo žalost koštatirati, da je Vester v istini zopet dobila poštni urad. Ne vemo, kaj je pripravilo tega gospoda do take vročernosti. Saj imajo vendar naši „prečastiti“ vedno in ob vsaki priliki na jeziku, da vera trpi, da je v nevarnosti in vse druge stvari še. Tu pa se je enkrat postavila naša duhovščina na popolnoma nasprotno stališče; vernega katoličana ki misli pošteno slovensko, se nazivlja „brezverca“, med tem ko pa se protestante in poleg tega naše največje narodne sovražnike naravnost vabi k nam ter pomaga zakrivati storjene grehe. Da, da, le tako naprej, bode nemški most do Adrije preje gotovo in večno povračilo vas čaka v nebesih.

Škandal prve vrste!

Konečno apelujemo še na naše državno pravdnštvo, naj nam pojasni, kakor je moglo izreči oprostilo obsodbo nad Vestrom, ko je vendar dokazano falzificiranje podpisov v poštno hranilnih knjižicah. Nam je ta stvar nerazumljiva. Kaj pa, ko bi Vester spoznali za „nenormalno“? Stvar je precej zamotana.

Tako nas torej hočejo upropasti ti naši klerikalni skupno z Nemci. Najprvo nam nastavijo popolnoma nemškega učitelja, po krivdi klerikalcev seveda, sedaj pregleda poštna uprava največje nerednosti, zato ker je to storil Nemec in so ga protežirali klerikalci in tretjič deluje še naša duhovščina na to. Spreglejte vendar enkrat že, in poženite te izdajalce, tja od koder so prišli, ako hočete, da ostane naša zemlja res naša in da bodejo naši otroci po preteku par desetletjih sploh še razumeli kako besedico naše lepe govorice. Svaka sila do vremena!

Pobožni „Surovinčev“ novičar ne more iti mimo „Sokolov“, da bi se ne obdregnil ob nje vsako soboto. Ta človek res misli, da bo katerega izval, a njegovim trparijam in prismođarijam ne sede nihče na lim. Ker nič resničnega ne ve o naših vrlih Sokolih, se kratkomalo kar na lepem zmislil ali pa hoče čukarsko umazano perilo oprati s tem, da ga pripiše Sokolom. No na te limance nihče ne sede.

Trst.

Protestni shod c. kr. poštih in brzojavnih vslužbencev v Trstu.

Trst, 9. marca.

Tržaški c. in kr. poštni in brzojavni vslužbenci v Trstu se snidejo danes, dne 9. t. m., ob 8. uri zvečer na shod v prostorih restavracije „London“ v ulici Stadion. Na dnevnem redu tega shoda je „protest proti zakonskemu načrtu za novo službeno pragmatiko za c. kr. državne uradnike in c. kr. državne vslužbence“, kateri zakonski načrt je vlada poslanski zbornici predložila še dne 24. februarja t. l. in ki ima priti na dnevni red v prvi prihodnji seji poslanske zbornice.

Mej dvema regnikoloma. 48 letni težak Giovanni Mossaro, doma nekje iz Italije a bivajoč v Trstu, je dal včeraj zjutraj aretovati 34 letnega težaka Giovanni Mossega, ki je tudi doma iz Italije. Regnikolo sta se bila namreč še dne 26. marca t. l. sprla in pretepla, a Mossega je s tako silo vdaril Massorota po obrazu, da mu je strl celjust, vsed česar je ta poslednji še sedaj nesposoben za delo.

Aretovani Mossega pa trdi, da je svojega nasprotnika zato vdaril, ker ga je on hotel zabosti z iglo, ki jo težaki rabijo pri šivanju vreč.

Nevaren ljubimec je 25 letni Fran Berlan, doma iz Grosuplja na Kranjskem, a bivajoč v Trstu. Predminolo noč se je Berlan sprl s prostitutko Milko Knežević. Ona je njega obdelala z jezikom, on pa njo s pestjo, in sicer jo je tako vdaril po glavi, da se je zgrudila na tla. Na to je pa on potegnil iz žepa nož in ga hotel odpreti. To je pa še pravočasno zapazila druga prostitutka imenom Katarina Arankajč, ki je na to začela vpiti. V sled njenega vpitja je Berlan pobegnil, a redarji so ga kmalu dohiteli in ga aretovali.

Trst dobi stalno slovansko umetniško središče. Z veseljem moremo beležiti iz zanesljivega vira vest, da se namerava v kratkem stalno naseliti v Trstu odličen slovanski umetnik, ki si je zadal nalogo odpreti v Trstu slovansko slikarsko šolo in omogočiti stalno umetniško razstavo slovanskih slikarskih in umetno-obrtnih umotvorov. Za Trst je to pač veselo znamenje. Z narodnim probujenjem se je pričelo tudi duševno življenje. Ustanavljali so se pevski zbori, čitalnice, ustanovilo se je gledališče, glasbeno društvo in sedaj dobimo Slovenci poleg slikarske šole še stalno umetniško

razstavo, ki naj pomenijo za slovenski živelj v Trstu isto kot Jakopičeva šola in paviljon za Ljubljano. Energičnemu umetniku želimo kar največ uspeha!

Dva don Alphonsa. Prvemu je sicer ime Leopold Lang, mu je 24 let in je doma z Dunaja, a drugemu je ime Viktor Požar, mu je 21 let in je doma iz Trsta. Oba sta pa, kakor prava don Alphonsa, brez vsakega posla, ker se preživljata od raznih nesrečnic, prostitutk. Prvi je bil aretovan na zahtevo prostitutke Marije Klančnik, od katere je zahteval denarja. Drugi pa živi že celi dve leti na stroške raznih takih nesrečnic. Pridržali so oba v zaporu in vam jih najbrže pošljejo v Ljubljano v prisilno delavnico.

Laški socijalni demokratje v Gorici so imeli te dni shod, na katerem so zahtevali premembo volilnega reda za Gorico in za občine vobče. Sklenili so med drugim tudi resolucijo, ki zahteva delitev dežele v dva dela: laški in slovenski!

Iz laškega tabora. Kakor znano, je položil dr. Franc Marani svoj državnozborni mandat. Prisilila ga je v to nova struja, na čelu katere stoji dr. Pettarin. Sedaj pa se čuje, da bo kandidiral za državnega poslanca goriškega mesta dr. Pettarin sam!

Dr. Faidutti — tržaški škof? V sredo je bil prošt Faidutti brzojavno poklican v Rim. To se spravlja v zvezo z njegovim imenovanjem tržaško-koperskim škofom. Kakor znano je dr. Faidutti voditelj laške katoliške stranke, ki šteje v goriškem deželnem zboru šestorico izmed 16 laških deželnih poslancev, ki so v opoziciji proti dr. Pajerjevi liberalni večini. Prošt Faidutti je rodом beneški Slovenec; pred leti je vstopil v laško liberalno stranko — a pozneje — po višjih vplivih — je postal glavni propagator krščansko-socijalnega gibanja v laškem delu dežele. Gotovo je, da bo to eventualno imenovanje značilo hud udarec za njegovo stranko, katere ustanovitelj je bil on in katera je potom njega dosegla višek politične moči, ki jo je v danih razmerah sploh doseči moglo.

Voditelj poljedelskega ministrstva vitez Pop pride te dni v Gorico, kjer si med drugim ogleda tudi deželno kmetijsko šolo.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Bosenska ustava.

Dunaj, 9. aprila. V vladnih krogih sami so slednjič sprevideali, da je ustava, ki je bila proglašena za anektirane dežele, nekak unikum in se hoče sedaj otestiti odijaj, ki ga je zadobila v Bosni in Hercegovini. Hoče namreč spremeniti nekaj določb nove ustave, ki bije v obraz vsem meščanskim pravicam. Gotovo pa še ni ali bo vlada sama popravila ustavo, ali pa prepusti bosenskem saboru, da nadomesti, stare birokratske določbe z novimi, modernimi.

Ogrske volitve.

Budimpešta, 9. aprila. Za nedeljo je sklicanih po vsi deželi ogromno število volilnih shodov. Vol. borba je v polnem teku, vse stranke so napele svoje skrajne moči. Najodličnejše osebe so posegle aktivno v volilni boj.

Budimpešta, 9. aprila. Vesti o boleznih ministrskega predsednika grofa Khuena so neresnične.

Budimpešta, 9. aprila. Danes je konferiral skoro celo uro Lukacz s Khuenom ter mu poročal o svoji avdijenci pri cesarju.

Duma.

Petrograd, 9. aprila. Danes se je v dumi razpravljajl proračunski etat mornariškega ministrstva, ki ga svoječasno car ni sankcioniral. Sprejemni načrt pa je našel velik odpor v dumi in bati se je, da ga duma odkloni. — V debato poseže tudi ministrski predsednik Stolypin.

Protizidovski zakoni na Ruskem.

Petrograd, 9. aprila. Vlada je izdala za južne in južnozapaadne gubernije ukaz, da naj z največjo strogostjo izvaja zakonske določbe proti židovskemu življu v Rusiji.

Kijev, 9. aprila. Tukajšnja policijska oblast je izdala ukaz, ki ž njim izganja čez sto židovskih rodbin iz mesta, ker nimajo nikakega stalnega posla.

Ahmed paša v Sofiji.

Sofija, 9. aprila. Predsednik turškega parlamenta Ahmed paša obišče v prihodnjih dnevih Sofijo ter ostane tu delj časa kot gost bolgarskega kralja.

Srbski kralj — odpotoval.

Carigrad, 9. aprila. Srbski kralj Peter se je odpeljal na sultanovi jahti proti Sv. Gori. Slovo od sultana je bilo jako prisrčno.

Carigrad, 9. aprila. Srbski kralj Peter je dovolil ekumenskemu patrijarhatu v Carigradu zopet letni prispevek v znesku 20.000 frankov ki jih je svoječasno ustavila srbska vlada.

Podonavsko-adrijanska železnica.

Sofija, 9. aprila. Vsa bolgarska javnost je zelo razburjena radi rezultata dogovorov srbskih ministrov s turškimi državniiki glede podonavsko-adrijanske železnice. Bolgarski listi konstatirajo dejstvo, da sta Pašić in Milovanović dosegla pri Porti vse kar sta zahtevala. Železnica se bo projektirala tako, kot je hotela srbska vlada. A bolgarski ministri, ki so bili tudi v Carigradu, niso dosegli ničesar; zveza nove železnice, ki bi bila vitalnega pomena za eksport in razvitek bolgarske industrije proti zapadu, se ne more spojiti z bolgarsko železnično progo. Od železnice bo imela korist le Srbija, a Bolgarska je potisnjena popolnoma vstran!

Albanski upor.

Solun, 9. aprila. Proti Skoplju je dosedaj odšlo 12 bataljonov, baterija brzostrelnih topov in gorska artilerija.

Solun, 9. aprila. Število Albancev, ki stoje v orožju se ceni na 10.000 mož. Položaj je vedno bolj kritičen.

Carigrad, 9. aprila. Odpeljali so se danes v vilajet Priština 3 bataljoni I. armadnega zbora, jutri pa odidejo 3. regiment s kornim zapovedništvom! Prebivalstvo je jako razburjeno, vse računa z novim državnim prevratom od strani Staroturkov. Mladoturki so pripravljeni na skrajn odpor.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. Najmanjši znesek 50 vin.

Iz konkurzne mase Ivana Miklavca, trgovca v Ljubljani je poceni naprodaj železna „Wertheimova“ blagajna srednje velikosti. Kdor si jo hoče ogledati in kupiti, naj se do 20. t. m. oglasi v pisarni upravitelja konkurzne mase dr. Antona Šviglja, odvetnika v Ljubljani.

Kupi se dobro vijolončelo! Pismene ponudbe s cevo pod „Vijolončelo“ na upravo „Jutra“.

Klavir se za vsako ceno proda. Naslov pove inseratni biro „Jutra“.

Dva gospoda iščeta stanovanje obstoječe iz dveh ali treh sob s pritklinami za avgust. Pismene ponudbe na upravo „Jutra, pod „Sončna“.

Prodaj fine nove „Elegie“ citre; cena dogovorno. Naslov uprava „Jutra“.

Trgovski učence se takoj sprejme. Ivan Golihleb, Polzela, Štajersko.

Mesečna soba, lepo meblowana s posebnim udom in s hrano je s 1. majem t. l. za oddati. Poizve se v Židovski ulici št. 4. II. nadst.

Obrtnik z zelo dobro ideoim obrtom se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, staro 18—26 let, ki ima tudi nekaj premoženja. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, katera se vrne do 15. aprila, pod „Rafael“ na upravništvo „Jutra“.

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda!

Narodna kavarna

Fran Krapeš.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela
J. ZAMLJEN
čevljarski mojster
V LJUBLJANI, Kongresni trg št. 13
izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Prva anončna pisarna

Ljubljana, Levstikova ul. 2

sprejema vsakovrstne inserate, reklamne notice itd. za vse možne liste, kole-darje itd. Sestavlja in prestavlja inserate.

Išče nabiralce za deželo!

Posebno za trgovske potnike dober in lahek zaslužek.

Kavarna „ILIRIJA“ Kolodvorska ul. 22

je vsak dan
celo noč odprta
ter se slavnemu občinstvu naj-
topleje priporoča.

Modni salon
Ivana Schiller
Sv. Petra cesta šte. 31
priporoča lepo izbiri
damskih, deklinskih in otroških klobukov.
Popravila točno in ceno. Žalni klobuki
vedno v zalogi.

Fr. Ks. Casper

LJUBLJANA, Vegova ulica, v bližini realke.
Zaloga vsakovrstnega pohištva, hišnih oprav
za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tape-
ciranega pohištva, naslanjačev, otmannov,
kakor tudi pisarniških oprav, dalje različnih
platnenih lesenih roló, žaluzij in železnih
valjčnih zastorov.

Velika množina
izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe
vedno na razpolago. — Priznalna pisma, ceniki
in vzorci na poljubno razpolago.

IVAN BAJŽELJ,
Ljubljana, Marije Terezije cesta 11, (Kolizej)
priporoča cenjenim gostilničarjem najboljšo vrsto
Gramofon-automatov, kateri se po gostilnah jako
dobro izplačujejo. Cene so glede na kakovost auto-
matov jako nizke. Plošče vsakovrstne na izbero.
Postrežba točna. Ceniki na zahtevo franco.

Kri! in okusno pijačo daje le dr.
pl. Trnkoczyja sladni čaj pod
imenom „SLADIN“! Pije se brez
kave, čaja, kakao; z malo mleka
in sladkorjem.

30—2

Moč! S tem prihranite 50% na
denarju pri gospodarstvu.
Kdor naroči najmanj 5 zavrtkov
po pošti v glavni zalogi lekarne
pl. Trnkoczyja v Ljubljani (Kranj-
sko) dobi za 5 K 50 v franko.

Zdravje! To resno obvestilo po-
potrjuje mnogo-
brojna priznalna pisma.

50% prihranka! 1/4 paketa
stane 50 v.
Zahtevajte ga pri svojem trgovcu!
Sladni čaj ni sladna kava, katere
hranilna moč se deloma vsled
žganja uniči!

Model 1910.
Edino zastopstvo znamke

Kinta

je v teku in trpežnosti nedosežno kolo
sedajnosti.

Zaloga Puch-koles.

Sprejem koles v popravo, emajliranje
in poniklanje.

- Točna, solidna in ceno izvršitev. -

K. ČAMERNIK, Ljubljana
Dunajska cesta šte. 9.

Vsi vešči strojepisci
se strinjajo s tem,
da je UNDERWOOD
pisalni stroj najhi-
trejši in najtrpež-
nejši. Zato največ
sijajnih priznanj.

Uverite se o tem, ter
naložite svoj denar plo-
donosno z nakupom
Underwood-a.

12—5

Ivan Perko

Ljubljana
Turjaški trg 4., II.

26—10

Dobiva se povsod.

Pokanje čevljev izključeno.

ker je isto najboljšo sredstvo
za čevlje in usnje, daje hitro
lesk in napravi vsakovrstno
usnje, mehko in trpežno.

Zato:

„Jurjevo čisto“
(krema)?

vedno in povsod zahtevajo
le samo

Zakaj?

Angleško skladišče oblek O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5
prodaja

361—32

zaradi ogromne izbere konfekcije za

dame, gospode, deklice,
dečke in otroke

pod vsako ceno brez konkurence

O. Bernatović.

Modna trgovina

52—7

Josipina Podkrajšek

Ljubljana, Jurčičev trg šte. 2

najtopleje priporoča za pomladansko sezijo svojo bogato zalogo kra-
snih, najmodnejših bluz, čepic in spodnjih kril. Lepe pred-
pasnike za dame in otroke. Najnovejši nakit za obleke, kakor čipke,
vezenine in posamentrije. — Perilo za dame in gospode. — Veliko
izbero zavrtnic, ovratnikov in manšetov. Nogavice
in rokavice. Steznik po najnovejšem pariškem kroju itd. itd.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

52—10

patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom, „zistem Marzola“.

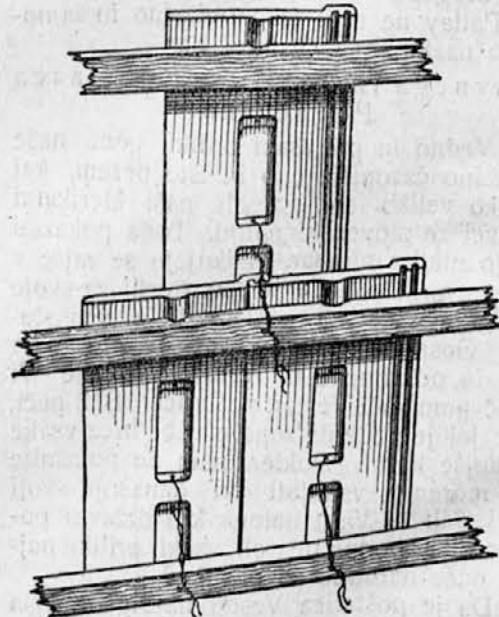
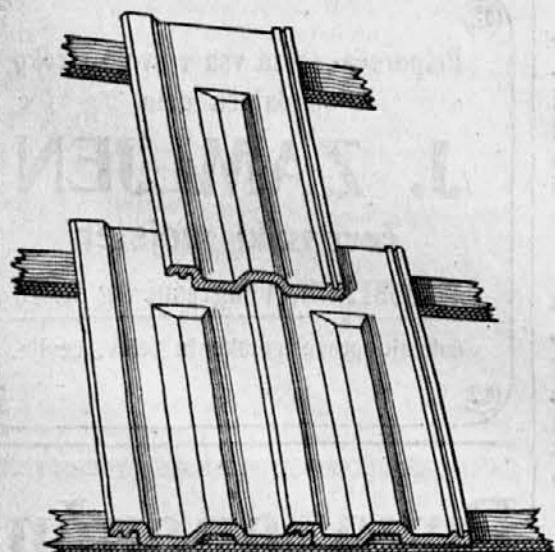
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Spretni zastopniki se iščejo.

Delniška glavica:
K 3.000.000.

301—40

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond:
K 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.